

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A törvények ismertetése.

(:P.) Nincs Magyarországon egyetlen ember sem aki a legtöbbször akaratán kívül, pusztán véletlenségből is, valamely törvény, rendelet vagy speciális szabályrendelet rendelkezésébe ne ütközzön. Sokszor önhibánkon kívül ütközünk bele valamelyik törvényes rendbe, mert Magyarország a törvények és rendeletek özönének hazája, itt a törvényhozás munkája toldozás és foltozásokból áll, s talán egyetlen törvényünk sem oly teljes, hogy az önállóan, másik törvény segélye nélkül, alkalmazható volna, legyen az bár az ember életére, vagyonára, avagy munkálkodására vonatkozó intézkedés.

Egyik törvény hatálytalanítja részlegesen valamelyik elavultnak elismert másikat, s míg a régit teljesen hatálytalanra nem teszi, rövid fennállás után toldozásra is szorul, s vagy újabb pótlással, vagy a végrehajtási rendelettel tétetik oly zavarossá, hogy az előálló paragrafus labirintusban a gyakorlott jogászok is könnyen tévednek el, s pro et kontra rendelkezéseit fehérek, avagy feketének magyarázzák.

A törvényi és rendeleti intézkedések özönét pontosan, helyesen a hivatásszerűleg törvény magyarázat és alkalmazással foglalkozó jogászok sem ismerik, s így az állami élet sok minden igazságtalanságai között, kétségtelenül legnagyobb az a törvényes rendelkezés, hogy a törvény nem ismerésével senki nem védekezhetik, s hogy a törvény nem tudása nem mentesít, sőt nem is enyhít senkit a bűn következményei alól.

Felette igazságtalan és méltánytalan rendelkezése ez a törvénynek, mert ha a törvények alapos ismeretét a jogászok sem szerezhetik meg, hogyan ismerjék és ismeressék azokat azok a laikus közemberek, akik még ha történetesen írni és olvasni tudnak, akkor sem juthatnak abba a helyzetbe, hogy az előtörvények és rendeletek halmazát megszerezzék, átolvassák és megtanulják. De hogyan lehet megkivánni a törvények ismeretét az írni, olvasni nem tudó analfabétától, vagyis az olyan egyéntől, akinek szomorúan kell tapasztalni, érezni az elemi ismeretek hiányát is.

Legfőbb bíróságunk elvi határozattal mondta ki azt a mindenesetre felette helyes döntvényét, hogy például becsületsértést sértési szándék nélkül elkövetni nem lehet. Tudjuk továbbá, hogy a becsületsértés fogalma oly tág téren mozog, hogy azt körülírni is egyáltalán képtelenség, mert míg egy és ugyanazon cselekmény a társadalom egyik fokán élő egyének pendes, megszokott beszédmodora, s mint ilyen nem becsületsértés, a másik fokon álló emberek között már súlyos sértést ké-

pez, s így a becsületsértés minden alkatelemét magába foglalja.

Egy és ugyanazon cselekmény tehát lehet megszokott beszédmodor és lehet becsületsértés is, s ha látjuk a becsületsértési perek statisztikáját, szomorúan elgondolhatjuk azt, hány ember szenvedett szabadságvesztést, vagy pénzbüntetést anélkül, hogy becsületsértő szándéka lett volna. Hiszen tulnyomó részük csak azért esett a bűnbe, mert a törvényt nem ismerték alaposan, sőt nem ismerték azt általánosan sem.

A becsületsértés pénzbüntetést, a rágalmozás fogházbüntetést von maga után. Már mostan hány laikus van, aki tudja azt, hogy ha valakit pofonütünk, azzal egyszerű tetteleges becsületsértést követünk el, de ha azt állítjuk, hogy pofonütöttük, már súlyosabb természetű rágalmozás vétiségebe esünk. Kérdem, vajjon azok, akikben meg is van a sértő szándék, ha ismernék ezt a különbséget, nem-e a könnyebb következményeket okozó becsületsértést követnék el inkább?

Magyarországon minden törvényt ezer felnőtt korú ember közül jó ha egy ismer, de az az egy sem ismeri azt oly pontosan, hogy ismeretét alapos törvényismeretnek minősíteni lehetne. S bátran állítható, hogy a felnőtt lakosság 10 százaléka még a hivatásával, keresetével és foglalkozásával szoros kapcsolatban álló törvények rendelkezései felől sem bir tájékozottsággal.

A kereskedők és iparosok zöme, a kereskedelmi és ipari törvények felől teljesen tájékozatlan, az adótörvények komplikált és zavaros rendelkezései felől pedig még maguk a pénzügyi tisztviselők sincsenek tisztában. Hogy ebből mennyi kár származik a polgári társadalomra és az államra is, az kiszámíthatatlan. A törvény nem ismeretéből származó veszteségek ugyanis sokszor az egyén anyagi és erkölcsi erejét teszik tönkre, a mi pedig közvetve az állam károsodását is maga után vonja, anyagi téren az adóalany megrendülése, erkölcsi téren pedig a fogházak kiadásának emelkedése mellett az élet- és vagyonbiztonság megrendülése által.

A törvény ismeretlenségéből eredő társadalmi bajok szanálására a kormány elrendelte, hogy a Budapesti Közlöny című hivatalos lapnak, melyben a törvények kihirdetnek, egy-egy példánya díjtalanul minden községnek megküldessék.

A kormány ezen rendelkezése első tekintetre igen üdvös intézkedésnek tűnik fel. De csak első tekintetre és látszólagosan. Eltekintve ugyanis attól, hogy az analfabéták riasztó és rendkívül nagyszámával még akkor sem lehetne megismertetni a kihirdetéseket megjelent törvények rendelkezéseit, ha nem minden községnek, hanem min-

den teremtett léleknek megküldenék a Budapesti Közlönyt, azon egyszerű oknál fogva, hogy azok olvasni úgy sem tudnak, céltalan ez a rendelkezés azért is, ha tudniillik kizárólag a törvények tágabb ismeretét célozzák, mert a községek a törvények és rendeletek tárát évek óta úgyis beszerzik, s még sem nyílt eddig módja a lakosságnak a törvény megértésére és megismerésére, nem pedig azért, mert a beszerzett törvények és rendeletek hét pecsét alatt, hozzáférhetlenül őriztetnek s hiányzanak közülök különben is az életbenlevő régi törvények gyűjteményei.

Miután a hivatalos lap sorsa hasonló lesz, odajutunk ezzel a rendelkezéssel is, ahová a hagyomány szerinti mádi zsidó jutott.

A törvények és rendeletek ismerete minden esetre a törvényes rend nagyobb tiszteletét vonná maga után, s így felette fontos államérdeket képez. Ezt azonban nem így érhetjük el, hanem a társadalomtagjainak kiművelése által, tehát akkor, ha az állami népoktatás megteremtése mellett az analfabéták számát a minimumra redukáljuk, s a főbb törvényeket már az elemi oktatás tantárgyai közé soroljuk, s a törvény iránti köteles tiszteletet már a gyermek lélekbe oltottuk belé.

Addig pedig, amíg a hajó-óriások megteremtése miatt a népoktatásnak csak morzsa fillérek jutnak, ideiglenesen sokat használna célnak, ha a papok, a szószebből hirdetnék és ismertetnék a község előtt a fontosabb rendelkezéseket. Elvégre a törvényismeret a felebaráti szeretetet is ápolja, s mint ilyen egyáltalán nem ütközik egyik felekezeti dogmájába se.

A politikai helyzetről.

A képviselőház szünete végét ért és újból összegyűltek a törvényhozók, hogy az elhagyott munkát folytassák. Az ország költségvetése van napirenden, de az egész közvéleményt hónapok óta ugyszólván kizárólagosan azok a kérdések izgatják, a melyeknek megoldása az egész nemzet sorsára és jövőjére bir döntő befolyással. Egész politikai életünk nyomasztó hatása alatt áll egy olyan kétséges szituációnak, melynek fejleményét és végső kialakulását ma a legmerészebb politikus sem tudná megírni.

Véderőreform, választójog: ez a két kérdés foglalkoztatja az elméket, dominálja a politikai életet és mindkettőnek megoldására irányuló kombinációk kapcsán gombamódra teremnek, a tervek a kibontakozási programok és a megoldási módok. Mindenki tisztában van azzal, hogy e két kérdést többé egymástól elválasztani nem lehet, mert alkotmányunk megerősítését a történelem tanúságai szerint esetről-esetre csak akkor tudtuk elérni és biztosítani, a mikor az erre alkalmas helyzeteket fel és kihasználtuk és a rideg, de viszonyaink között ezerszeresen indokolt do ut des állaspontjára helyezkedtünk.

Kérnek tőlünk több újoncot, nagyobb pénzáldozatot, s a mikor mi ezek megadásának ugyszólván lehetetlenségét hangoztatjuk, mert a követelmények erőinket messze felülmúlják, mégis a lehetséges áldozatokkal szemben is törvényben biztosított és nemzeti szuverenitásunkból folyó jogaink feltétlen érvényesítéséhez ragaszkodunk. Hogy ez természetes és logikus és hogy az ellenkezője volna egy nemzet bukásra megérettségének jele, ezt osztrák koponyák vagy osztrák módra gondolkozó feudális és aulikus agyak bevenni nehezen tudják. Hogy értsék meg azután azt, hogy mi ennél tovább is megyünk és megálljt kiáltunk annak a nemzetsorvasztó politikának, a mely a mostani választójog mellett épen úgy tobzódik és teszi lehetetlenné a nép millióinak gazdasági megerősödését, kulturális haladását, akár csak a rendiség legsötétebb napjaiban.

Művészet.

— A magyar festőművészek képtárlása csaknem egy hete állandó érdeklődése tárgyát képezi Székelyudvarhely művészetkedvelő közönségének. Az izléses csoportosításban rendezett kiállítás anyaga mindenestre több figyelmet érdemel, annál is inkább, mert ha gyenge kvalitású képeket is tartalmaz, elvitázhatalanul el kell ismernünk, hogy jó és igen jó festményekkel rendelkezik. Országosan ismert művészeink közül első sorban Berkes Antal művei érdemelnek említést, akinek „Korcsolyapálya” című képe, beküldött utca részleteket ábrázoló egyéb művei mellett, legértékesebb alkotása. Kuszka Jenő „Esthangolata” megkapó hatása és habár színeinek mélysége régibb Mednyánszky képekre emlékeztet, új feladatokban eredeti eredményeket ér el. Különben a fiatal művész egyik nagy vászna a jubilaris kiállítás egyik ékessége, a melyet József főherceg máris megszerzett lakosztálya számára. Hejler Arthur elsőrangú állatfestőnk, finom kis vízfestményekkel szerepel. Papp Emil „Szobalánya” és Német Gyula vásári jelenetei, ugy színben, mint a rajzolás biztonságában bizonyára kivívja a közönség tetszésének. Komoly képei vannak Telkessy Valérnak, különösen kedves: „Templomban” című műve, a régiek közül Neográdi, Kézdi-Kovács, Margittay és Koszkol szerepelnek tetszetős vásznakkal, mely képek művészi technikával készültek ugyan, de a tárgy folytonos ismétlése miatt azok előtt, kik többször vannak olyan helyzetben, hogy tárlatokat tanulmányozzának, unalmas egyhangúságukkal értékükben okvetlenül veszítenek. A grafikusok közül Linek karikaturái szépek. Korn Jenő radirungjai nagy megfigyelő képességéről tanuskodnak. Egyébként az udvarhelyiek közül Palla és Petrányi szerepelnek újabb képekkel. Bizonyára nem érdektelen dolog összehasonlítást tenni festményeik és pesti vendégeink művei között. A tárlat megtekintését, mely ma sétatangversenyt és tombolát is rendez, Székelyudvarhely város közönségének ismételtén a legmelegebben ajánljuk. Igen helyesnek tartanók, hogy a helybeli középiskolák ifjúsága is testilelileg megtekintse a kiállítást és ott a helyszínén az ifjúság felfogásához mért szakszerű előadás keretében nyerjen beható ismeret az egyes képek értékéről és művészi kvalitásáról. Ajánljuk az intézetek vezetőségeinek jóakaratú figyelmébe szerény indítványunkat.

— **Mének kiosztása.** A állami méntelepeken elhelyezett ménék kiosztásának sorrendjét megállapították. Sepsiszentgyörgyön folyó évi február 14-én és Homoródon február 15-én lesz a kiosztás.

— **Csomagoló papir** kilószámra kapható a lap kiadóhivatalánál.

Irodalom.

A magyar törvényhatósági jog kézikönyve.

— Irta: Dr. Ferdinándy Gyula vármegyei főjegyző, a kassai közégi közigazgatási tanfolyamon az alkotmányjog és törvényhatósági közigazgatás előadója. Ára füzve 3 K. —

E cím alatt igen ügyes, gyakorlati értékű csinos füzet jelent meg Kassán. Uttörő és hézagpótló munka. Mindenki figyelmére érdemes szak-könyv, melyből egyik legfontosabb közigazgatási forumunk: a vármegyei parlament mai szervezete és jogköre tárul elénk.

A magyar közigazgatási rendszernek a törvényhatóság alkotja a gerincét — írja az illusztris szerző a könyv előszavában. Ma is leginkább ez ősi institúción nyugszik a közigazgatási organizmusnak nagy gépezete. S dacára annak, hogy a törvényhatóságok nem csak a közigazgatás terén, de mint politikai jellegű testületek, az országos közéletben is nagyon fontos és jelentékeny köztevékenység kifejtésére vannak hivatva, a hazai irodalomban a törvényhatósági jog ez ideig teljesen külön és önállóan nem dolgoztatott fel és írónk azt csak is, mint a közigazgatási vagy alkotmányjognak egyik kisebb részét ismertette szerves nagy munkáikba.

Ez az oka annak, hogy úgy a törvényhatósági közszolgálatban álló gyakorlati férfiak, mint a törvényhatósági szervezet keretében a végrehajtó hatalomban résztvevő állampolgárok is, a közigazgatási jognak óriási és szövevényes anyagából a törvényhatósági intézményre vonatkozó tételes jogszabályokat és a valódi jogokat felkeresni, csak nagy nehézséggel és sok fáradsággal képesek és így a törvényhatósági közélet működésének szabályairól nem egyszer téves felfogásban vannak.

Megbecsülhetetlen szolgálatot tett uttörő munkájával a szerző, mikor e régen érzett hiányt pótolandó, „A magyar törvényhatósági jog” kézikönyvét kiadta. Mert e 99 oldalas füzetében úgy a törvényhatósági közélet iránt érdeklődő közönség, mint a közigazgatásnak gyakorlati emberei kisegítő szakmunkának, a közalkalmazásban levő fiatalok pedig a remélhetőleg közel jövőben életbe léptetendő gyakorlati vizsgálatához tankönyvnek is felhasználhatja.

A csinos kiállítású füzet nyolc fejezetre van felosztva és 31 §-ba foglalva, tárgyalja a végrehajtó hatalom, az önkormányzat, a község, a törvényhatóság fogalmát. Majd a törvényhatóság hatáskörét, határozatainak lényegét, szabályrendeleti és passzív ellenállási jogát ismerteti. Azután a törvényhatóság szervezetét, a kormány felügyeleti hatáskörét s annak képviselőjét: a főispánt írja körül. Kiterjeszkedik a törvényhatóságok háztartására, valamint a közigazgatási bíráskodás ismertetésére s a törvényhatósági alkalmazottak felelősségére is. Az utolsó fejezetben pedig a közigazgatási jogorvoslatokra (felelősvitel, igazolás) mutat rá.

E könyvecske tartalmát minden egyes törvényhatósági bizottsági tagnak is tudnia kellene s hogy megtanulhassa, melegen ajánljuk megvételre. Megrendelhető a szerzőnél és bármelyik könyvesboltban.

Kóbor Tamás: Komédiák. Nagyon jellemző cím Kóbor Tamás novelláskönyvének. Nincs ma írői szem, mely úgy belelátna az élet kulisszái mögé, mint Kóbor Tamás, aki úgy észrevenné a legkomolyabb élettörténetben a komédiát, az ostromozni valót mint ő. Rendkívüli éleslátása teszi ironikusá. Aki az embereket, a dolgokat nem olyanoknak látja, a milyeneknek külsőleg mutatkoznak, hanem a milyenek valóban, az nem fojthat el egy-egy gunyos mosolyt. És Kóbor a vesébe lát. Szinte ijesztően helyesen lát. Hogy ezek a novellák az Athenaeum Könyv-

tár első kötetenként jelentek meg, csak azt bizonyítja, hogy ez a nagyreményű vállalat nem csak ígér, hanem be is váltja ígéreteit. A legjobbat nyújtja a legszebb külső formában és — a magyar könyv történetében forradalmat jelentő — olcsó áron. A kötése a gyönyörűen illusztrált borítékkal is többet ér 1 korona 90 fillérrel. Pedig ennyibe kerül az egész kötet. Minden könyvkereskedésben kapható.

Színes képek.

Motyurul!

A magyar nyelv a katonai bíráskodásban.
Kép a jövőből.

Személyek:

Pafranek Vendel őrnagy, hadbíró.
Ritter Kurt von und zu Blitstein, százados
Jaroniczky János, főhadnagy.
Infanteriszt Góhér Pista.
Katonák.

Pafranek hadbíró: Korporal!

Korporal Prszlisznicek: Hier!

Pafranek hadbíró: Zur mir! Führen Sie, — ja wass will ich sagen, hiszen motyurul kell vezetni a tárgyalás. Vezessen engemet, azaz nekemnek befelé a vádlova. — Egy ketté!

Infanteriszt Góhér Pista (megjelenik két szuronyos baka közt): Meldige horsám, pitige horsám. Meldige, pitige...

Pafranek: Motyurul, Kreutz krucitürken tausend element. Te betyár, te csirkét fogd meg. Nem tudsz, hogy motyurul kell menni tárgyalás? Herr Hauptmann, olvasson fel a vadlevelet.

Ritter Kurt von und zu Blitstein: Infanteriszt Stefan Góhér, Zapfenstreich után a Brodzackból az elemőzsia, amit hazulról az édes mamádtul Karácson napjára faszolt. Korporal Prszlisznicek Bogumil fejedhez vágott egy erarisch bakkanes, mert nem adia eleget disznóság. (A vádlothoz) Infanteriszt Góhér Pista! Így meg fan?

Infanteriszt Góhér: Meldige horsám... pitige horsám...

Ritter Kurt: Maul halten!

Pafranek hadbíró: Motyurul, Herr Hauptmann, wenn ich bitte darf. Mondjon neki motyurul, hogy kuss! Mostan pedig folytassuk a vadlevelet.

Ritter Kurt: Infanteriszt Stefan Góhér elkopta csizma elől fejedetet és három kilós bakkanes éppen a Zimmerba vizitára jövő Herr Leutenant Grummbeert találta az orrodnak közepibe. Infanteriszt Stefan Góhér? Így mekfan a tolok?

Infanteriszt Góhér: Meldige, pitige...

Pafranek hadbíró (dühösen): Motyurul ci tvoho popa, co ci krumpli kopa; ti ofermo!

Ritter Kurt: Motyurul, Himmeltausend slingakra!

Infanteriszt Góhér: Megkövetem.

Pafranek hadbíró: Mit? Wacs sagt er? Korporal Prszlisznicek! Motyurázzon mek, mit mondasz eztet a Rebelhundot?

Korporal: Meldige horsám: aztat mondjon, hogy megkövezi a hadbíró urakat...

Pafranek hadbíró: Mit? Mit? Mit? Hogy megkövez? Attentat! Tu Rubbel, tu Zeitungs klekzler tu! Mindjárt veretlek tegetet vasra! Korporal! Kurta vasat nekednek! Dremdede, dremdede!

(Infanteriszt Góhért vasra verik.)

Pafranek hadbíró: Herr Oberlautnant, mondjon el, mit tud felhozni ennek a Halunkanek a védelmeire?

Jaroniczky János: Krakóviczky sus-tekl! A vádlott már akkor vitette Reglama ellen, mikor Zapfenstreich után nem aludt mindjárt, hanem enni batorkodta. Másodszor vitette szubordinacia ellen, amikor nem adta oda elemőzsia mindet a Korporal, aki aztat parancsolta. De legnagyobb büne meg fan,

hogy fejedet elkoztad a felebbvaló esizmája elől, úgy, hogy az nem itit találtál. Egyebet a védelmére nem mo. dhatok! Himmel Ta-usend . . .

Pafranek hadbíró: Helyes. Csak motyorul. — A trágyalás bezarom. Az elíteltet lezarom. Az apellátát kizarom. Korporal Prsztliszniecek írjon meg a portokollumot! a trágyalás tiszta motyorul megdardadt.

Ujságpapirost a cipőbe!

Védekezés a nedves hideg ellen. — Az ujság papiros, mint a legjobb bélés. — Nem kell hócipő.

A minap igen érdekes előadást tartott Berlinben egy tudós kisasszony. Előadásának tárgya nem volt ugyan új, de mégis joggal számíthat érdeklődésre. Hella kisasszony az ujságpapirosról beszélt egészségügyi szempontokból. Kevesen tudják ugyanis, hogy a hideg és nedvesség ellen az ujságpapiros a legjobb óvszer. Az ember szervezetének ugyanis a nedves hideg a legnagyobb ellensége és az ellen a legnehezebb a védekezés. Ha nem is esik az eső a nyakunkba és nem is folyik a víz a cipőnkbe, a nedvesség mégis behatol a szervezetbe, megtámadja a testet és behatol a porusokba. Eddig a Jaeger tanár feltalálta szőttest tartották a legjobbnak és a galocsnit vagy a hócipőt. Hella kisasszony most főhívja a közönség figyelmét a legegyszerűbb védekezési módra: az ujságpapir bélésre.

Tény, hogy a legtöbb hűlést a láb átnevedesedése okozza és már kevésbé veszedelmes az, ha a mellet, nyakat, kart vagy más tagokat éri a hideg; sőt néha egészséges is a test edzése a hideggel szemben. A láb azonban kényes és azt mindenestre óvunk kell a nedves hidegtől. Pedig a legtöbb veszedelem éppen a lábat fenyegeti.

A forró nyári napokat kivéve az utcán járás alkalmával mindig nedvességnek van kitéve a láb. A tavaszi, őszi esők, a hó, sőt néha az esőpáráktól nehéz levegő is nedvesíti a cipőt és a nedvesség a bélelt cipőn és a gyapjúharisnyán keresztül is behatol a lábunkig. Ennek részben az emberi test és a környező levegő közötti hőmérséklet különbség is az oka. Ez a hődifferencia súlyosabb párákat vált ki a lábból és ezek a párák benn a cipőben csapódnak le. Így tehát sohasem lehet egészen száraz a lábunk és a harisnyánk. Valami kevés nedvesség mindig akad és ez is hozzájárul ahhoz, hogy a külső nedvesség könnyebben behatolhasson.

A meghűlés kizárása tehát csak úgy lehetséges, ha a láb természetes nedvességét elszigeteljük a cipőn beszívargó nedvességtől és megakadályozzuk azt is, hogy a láb és a külső levegő között fennálló hőkülönbség ki ne egyenlítődhesen.

Erre a célra pedig az ujságpapiros vagy másként az enyvezetlen papiros a legalkalmasabb. A védekezés legegyszerűbb módja az, hogy négy-öt ujságlapot egymásra fektetünk, ebből kivágjuk a láb alakjának megfelelő darabot és azt a cipőbe helyezzük. Természetes, hogy ezt a betétet naponta ki kell cserélni és nem szabad vizes cipőbe elhelyezni. Ez a legolcsóbb és legprimitívebb védekezési mód, de legujabban már ilyen kész betéteket is állítanak elő a papírgyárak. A katonák különben már régen felismerték az ujságpapiros emé kiváló előnyét és téli gyakorlatok alkalmával nagy előszeretettel tesznek a mellükre és hátukra az ing alatt ujságpapirost. Ilyen vértzettel a hóban való fekvés sem árt meg.

HIREK.

— A szabad lyceum előadásait ma (vasárnap) folytatja a polgári önképzőkör helyiségében. Ezúttal Petrányi Miklós állami kö- és agyagipari szakiskolai rajztanár fog előadást tartani. Mához egyhét pedig Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző tartja előadását.

— Unitáriusok mulatsága. A székelykereszturi unitárius egyházközség templomépítési alapja javára e hó 20-án Székelykeresztúrt nagyszabásu hangversennyel kapcsolatos táncestélyt rendeznek. Az estély védnökei vármegyénk s különösen az unitáriusok elő-

kelőségei és mintegy hetven tagból álló rendező bizottság, elég garancia arra, hogy az estély jól sikerüljön annál is inkább, mert élvezhető műsorról gondoskodott a rendezőség. Megemlítendő, hogy az estélyen Kónya Jancsi székelyudvarhelyi zenekara fog közreműködni.

— Elhalt tanuló. Pap László székelyudvarhelyi ref. kollégiumi IV. osztályos tanuló e hó 11-én, hosszas szenvedés után, 14 éves korában jobblétre szenderült. Teme-tése tegnap, szombaton, tanuló társai és a tanári kar, valamint nagy közönség részvéte mellett az unitárius szertartás szerint történt meg az V ker. Wesselényi-utca 2. sz. gyászházától.

— Gyermekszínház. A szent Ferenc-rendiek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskola ismét műkedvelői színi-előadást rendez a Budapest-szálló színháztermében. Ezúttal színre kerül „A megkerült gyermek” c. 5 felvonásos karácsoni játék. Az előadás ma (vasárnap) este lesz és 8 órakor kezdődik. Felvonások között Kónya Jancsi zenekara játszik.

— Községi tisztújítás. Magyarhermány község Szabady Tivadar főszolgabíró elnök-lésével tisztviselőit a minap újra választotta. Pető Mózes főbíró, Baló G. János albíró, Pető Rudolf pénztárnok, Pető János, közgyám, Benkő Lajos esküdt lett újból. A választás igen szép egyetértéssel történt s ezt maga a főszolgabíró is elismerésével honorálta.

— Nagyszabásu fillérestélye lesz a székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyzőegyletnek e hó 16-án (kedden) este saját nagytermében. A rendezőség, élén Fischer Ferenc elnökkel és Bodrogi Balázs alelnökkel, Basa Margit és Barabás Ilonka, hangversenynek is beillő gazdag és változatos műsort állított össze. Kónya Jancsi zenekara nyitja meg a sorrendet. Azután Dr Kassay István ügyvéd felolvas, Wer-mesher Ervin szaval, Betegh Bözsike magánjelenetet ad elő, Jónás Bandi tárogatón játszik és Bagó Gyula szaval. Műsor után táncvigalom következik.

— Bánk-ban Erdőfűlén. Vizi Lajos tanító Erdőfűlén községben — úgy látszik — derék munkát végez. Az ottani Ifjúsági Egyesülettel közelebből rendezett műsoros mulatság keretében, előadatta Katona József „Bánk-ban”-jának két felvonását. A szereplők: Boda Dénes, Boda Gyula, Fosztó Sándor, Fosztó Zoltán, Jancsó Jenő, Szöcs Lajos voltak. Ezen kívül szavaltak: Nagy Irén és Vizi Erzsike. Majd Vizi Lajos énekelt s befejezésül Boda Dénes és Jancsó Jenő komikus jelenetet adtak elő. Olyan műsor, amely sok léha és tartalom nélkül való városi kabarét tulszárnyal. A míg ilyen népevelőink akadnak, addig nem félhetjük a magyar kulturát. Csak aztán legyen is, aki elismerje és a tanítóság megélhetését biztosítsa...

— Simkovits tánciskolája. Simkovits József okl. táncitanító közelebből igen sikerült vizsgabált tartott Székelykeresztúron s a napokban Székelyudvarhelyre érkezik. Eddig azért késett, mert felesége súlyos betegségben fekszik a segesvári kórházban, hol operációt kellett kiállenia. Most azonban javulás útján van és így Simkovits táncmester — ígéretéhez képest — közelebből Székelyudvarhelyen is megnyitja tánciskoláját.

— A palackok kötelező hitelesítése. Az 1907. V. t.-c. rendelkezése alapján 1908-ban adta ki a kereskedelmi miniszter azt a rendeletet, mely a szeszes italokat tartalmazó és az üzleti forgalomban szereplő zárt palackok hitelesítését tárgyalja. Ennek a rendeletnek eredetileg 1911 január 1-én kellett volna hatályba lépni, azonban az érdekeltek kérelmére az életbeléptetés 1912 január 1-re lett elhalasztva. E szerint e naptól már csak a hitelesítési jeggyel ellátott üvegekben lett volna szabad szeszes italokat árusítani,

azonban ez a kényszer most sem következik be, mert a hivatalos lap december 29-iki száma e rendeletet is hatályon kívül helyezi és életbe léptetése idejét 1913 évi január 1-re teszi. A rendelet tehát nemcsak halasztó hatályu, de módosító is. A kereskedelmi miniszter ugyanis — figyelembe véve azokat az észrevételeket, melyeket a Kálmán Gusztáv államtitkár elnöklése mellett megtartott ankét alkalmával az érdekelt szakmák képviselői felhoztak — az eredeti rendelet több pontját módosította. A lényegesebb módosítások a következők: A pezsgővel és likőrökkel töltött palackok kivételnek a hitelesítési kényszer alól, az eltérési határ úgy le, mint felfelé pontosan meg van állapítva s a palackokon ki lesz tüntetve. Továbbá gondoskodva van a detailskereskedők zaklatásának elhárításáról, amennyiben ki van mondva, hogy ha a kereskedő bizonyítani képes, hogy a hiányos palackot nem ő töltötte meg, a hiányért a palack megtöltője, ha az állampolgár és nem a kereskedő vonatik felelősségre. A bizonyítékot e tekintetben a palack megtöltőjének nevével ellátott dugasz és egyéb záró készülékek vagy vignetta képezheti. Végül eltérőleg az eredeti rendeletről, kimondatik, hogy a rendelet áthágói nem hivatalból, hanem csak a vevő feljelentése esetében üldözhetők.

— Az E. M. K. E. Daloskör Vargyas községben a napokban kiválóan sikerült műsoros estélyt rendezett az ott építendő Nép-ház javára. A műsor érdekességét nagyon emelte Felcsér Lukács községi körjegyző felolvasása. Ritkán látjuk a jegyző urakat ehhez hasonló társadalmi akciók körében — a felolvasó asztal mellett. Épen ezért a vargyasi körjegyzőt, mint uttörőt, szíves örömmel üdvözljük helyes és jó irányu működése terén. Az estélyen szavaltukkal érték el nagy tetszést: Kiss Károly tanító és Székely Ferenc. Ezekon kívül a Daloskör adott elő négy szólamu dalokat igen szép készültséggel és sikerrel. A műsort pedig vidám táncmulatság követte.

— Az udvarhelymegyei tanítók akciója. A szervezés alatt álló Tanítók Fürdője és Tanulók Nyaraló Telepe Részvénytársaság érdekében az Udvarhelyvármegyei Tanító-Egyesület igazgató-választmányja a napokban tartott ülésében, közlekedéssel hozott határozattal, nagyobb mennyiségű részvény jegyzését mondotta ki. Az életrevaló általános érdekű kezdeményezésnek országos felkarolása és támogatásának megnyerése céljából, kérvénnyel járul a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a Tanítók Fürdője és Tanulók Nyaraló Telepe létesítése céljára, Magyarország összes népiskoláiban engedélyezzen a tanulók körében eszközlendő gyűjtést. Az így begyűlt összeggel az iskolák egyenkint 25 korona névértékű, előmutatóra szóló részvényeket vásárolnak, melyeknek évi osztalékából a szegény tanulók részére ingyen tanszereket szerezhetnek be. Kettős és üdvös cél lenne e gyűjtés eredményével szolgálva. Egyfelől míg előmozdítja a tanítók téli-nyári gyógyfürdőjének és a tanuló-ifjúság nyaraló-telepének létesítését, másfelől a részvény évi osztaléka a szegény tanulók tanszerbeli segélyezésére adna állandó jövedelmet. Meg vagyunk győződve, hogy az udvarhelyvármegyei tanítók lelkesedése és a Szejké-fürdőnek nyaralóteleppé való kiépítése érdekében kifejtett kezdeményezése mindenhol a legmesszebb menő pártolásra fog találni. E tárgyban mindennemű tájékoztatást Gyerkés Mihály igazgató-tanító Székelyudvarhelyt készséggel meg ad.

Közönség köréből*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának folyó évi 2-ik számában „Vajjon kie hát a ló?” címen egy közlemény jelent meg, amely egyesületünket érinti, tekintettel az idő rövidségére ezen cikke csakis a legközelebbi jövőben válaszolhatunk; miért is tisztelettel kérjük, hogy ezen szándékunkat becsés lapjának folyó évi január hó 14-én megjelenő számában közzé tenni sziveskedjék.

Székelyudvarhelyt, 1912. január hó 12. A székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága.

*E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére Szerk

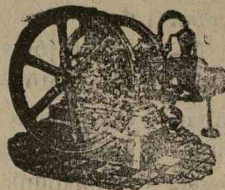

„CLIMAX“

nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemelő. Versenyképes árak
elsősorú minőség. Több ezer referencia

**Pénzt
takarít meg!**

Bachrich és Társa

motorgyári fioktelep

Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.

(Tözsdepalota)

Telefonsz. 71-01. Sörgönc. CLIMAX

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán
és **Régiségeket** megbiza-
Fá tásból
azonnal megvásárol, esetleg értékel
vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz.
Arany, briliáns éksze-
reket, ezüst tárgyakat
(tört állapothban is) bár-
milyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-
mester.
Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal vá-
laszol

Sörgöncim: **Dietrich**
ékszerész Kolozsvár.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-moralt, Tal-
mud-erkölcsöket emlegetni, bár a leg-
több ember ismeri a Talmudot, nem
ismeri éppen azokat a részeket, amelyek
a keresztény világot érdeklik s melyek
saját jól felfogott érdekeinek meg-
óvása céljából ismernie kellene.

A Talmud a zsidó rabbiképzők tan-
anyaga, az az ő theológiájuk. Nincs az
a pikáns pornographia, nincs az a rém-
regény, ami ennél érdekesebb lenne.
A Talmud kivonatol, de szöszterinti
fordításban most jelenik meg 320 kvart-
oldalon. Ára 10 korona. Népies kiadás
2 K, 2 drb 3 K, 8 drb 4 korona.

Megrendelhető:

„A Kereszt” kiadóhivatalában
Budapest, III. Mátyás-utca 1. szám.

97—1912 t.lkvi. sz.

Hirdetmény

Telekfalva községre néve az 1892:
XXIX. t.-c. értelmében a tényleges
birtokosok tulajdonjogainak a t.lk-
könyvekbe való bejegyzése és a te-
lekkönyvi bejegyzések helyesbítésel
iránti eljárás befejeztétlen,

ez azzal a felhívással tétetik közre:
1. hogy mindazok kik az 1886.
XXIX t.-c. 15 és 17 § ai alapján
ideértve e §-oknak az 1889: XXXVII:
t.-c. 5 és 6 § aiban és az 1891:
XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt ki-
egészítéseit is — valamint az 188
XXXVIII t.-c. 7 §-a és az 18919
XVI t.-c. 15 § b) pontja alapján
történt törlések érvénytelenségét ki-
mutathatják e végből törlési kereset-
töket hat hónap alatt vagyis 1912
évi július hó 15. napjáig bezárólag
a telekkönyvi hatósághoz nyújt-
sák be, mert az ezen meg nem hossza-
bítható záros határidő eltelté után
indított törlési kereset annak a har-
madik személynek, aki időközben
nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrá-
nyára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886
XXIX. t.-c. 16 és 17 § ainak esetei-
ben ideértve az alábbi §-nak az
1889: XXXVIII t.-c. 5 és 6 §-aiban
foglalt kiegészítéseit is — a tény-
leges birtokos tulajdonjogának be-
jegyzése ellenében ellentmondással
élni kívánnak, írásbeli ellentmondá-
sukat hat hónap alatt vagyis 1912
évi július hó 15 napjáig bezáró-
lag a telekkönyvi hatósághoz nyújt-
sák be, met ezen meg nem hosszab-
bítható záros határidő eltelté után
ellentmondásuk többé figyelembe
vétetni nem fog,

3., hogy mindazok, akik az 1. és
2. pontban körülírt eseteken kívül
az eljárás és az ennek folyamán

történt bejegyzések által előbb nyert
nyilvánkönyvi jogaitat bármely
irányban sértve vélik, ide értve
azokat is, akik a tulajdonjog ará-
nyának az 1889 évi XXXVIII. t.-c.
16. § alapján történt bejegyzéseket
serelmesnek találják, e tekintetben
felszólalásukat tartalmazó kérvé-
nyüket a telekkönyvi hatósághoz
hat hónap alatt, vagyis 1912 évi
július hó 15-ik napjáig bezárólag a
telekkönyvi hatósághoz nyújt-
sák be, mert ezen meg nem hosszabítható
záros határidő elmúltá után az em-
lített bejegyzéseket csak a törvény-
rendes útján és csak az időközben
nyilvánkönyvi jogokat szerzett har-
madik személyek jogainak sérelme
nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a
felek, akik a kiküldöttnek eredeti
okiratokat adtak át, hogy a mennyi-
ben azokhoz egyszersmind egyszerű
másolatokat is csatoltak, vagy ilye-
neket pótlólag benyújtanak, az ere-
detteket a telekkönyvi hatóságnál
átvehetik.

A kir. járásbíróság telekkönyvi
hatóság.

Okland, 1912 évi január 4-én.

DR FÖLDES s.k. kir. jbiró

A kiadmány hitelül-

Wermescher kir. t.lkveze ő.

B O R!

**Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél**

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható
A kedvező szűreti kilátásokra való
tekintetből ármérséklés

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők
Hodgyos.

Legjobb beszerzési forrás ter-
mészetadta valódi erdélyi hegyi
borekban. Hordókban és palac-
kokban. Kitűnő sajáttermés és
vörös borek.

**Udvarhelyvármegye Nemes Csa-
ládjai.** Szerkesztette: Pálmay József
Ára fűzve 16 K. Mig a készlet tart
kapható; Betegh Pál könyvkiadó
Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállí-
tott, az egyes családok címereive-
illusztrált mű, igen becses család-
történeli adatokat tartalmaz

Köhögés, rekedtség és hurut
ellen nincs jobb a

Réthy Béla pemetefü cukorkájánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan Réthy-féle kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van
Az eredetinek minden egyes darab
káján rajta van a „Réthy” név
dobozára 60 fil. Mindonütt kapható.

Csak **RÉTHY-féle** fogad-
janak el!

**VÁSÁRNAPI
ÚJSÁG**
ELŐFIZETÉSI ÁRA
EGY ÉVE 20 K. (KÖRLETTEL)

Minden újonnan
belépő előfizető
ingyen kapja a
Vásárnapi Újság
díszes karácsonyi
albumát.

Mutatószámok: kívánata minden-
kinek küld a Vásárnapi Újság kiadó-
hivatala, Franklin-Társulat, Budapest,
IV. Egyetem-utca 4. sz.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényénél,
..... oszdnál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti
tűveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára tüvegekben K—80, K1.40 és K2.—
és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések**

ugysintén mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun-
kálatok izléses ki-
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek
Betegh Pál

villamos tüzemre berendezett
könyvnyomató és könyv-
kötő-intézetében Székely-
udvarhelyt, Kossuth-utca
31. sz. alatt.

Előzetes jelentés! Van
szere-
necsém a nagyérdemű közönség becses
tudomására adni, hogy folyó év február
hó 1-én Székelyudvarhelyt Deák-tér 12.
szám alatt, Gáspár Ferenc bórkeres-
kedő ur féle házban

Órás és ékszerüzletet
Óra- és ékszerjavító műh-
lyvel egybekötve nyitok. Főtörékvésem
oda fog irányulni, hogy nagyra becsült
vevőimet kielégísem. B. pártfogásukat
kérve, maradok tisztelettel:

Iszákovits Bernát órás és
ékszerész Székelyudvarhelyt, Deák tér
12. sz., jelenleg Budapest.

1848 eredeti francia angol
és amerikai toalett-
modellt közöl a BU-
DAPESTI BAZÁR egy évfolyamáb-
ban. Előfizetési ára: **negyedévre**
2 korona. Ingyen mutaványszá-
mot küld a „BUDAPESTI BAZÁR”
kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u.
22. (Budapesti Bazár-ház.)

Hirdetés az üzlet lelke!
Hirdetés nélkül
nincs forgalom! **HIRDESSZEN** tehát
a „Székely-Udvarhely”-ben

Bélyegzők és p-
csétnyomók min-
denféle kivitelbe
gyári áron pontosa
hibátlan szövegezés-
sel kaphatók „Szé-
kely-Udvarhely” ki-
adóhivatalában (Be-
tegh Pál könyv-
papír kereskedés-
ben) Székelyudva-
helyt. Vidéki megre-
deléseket as ország bármely részébe gyors
an teljesít.

Katholikus és református im-
könyveke lap kiadóhivatalában
kapható.

Betegh Pál könyvnyomató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhelyt.